

Mellemveie, som undertiden vælges; men i det nævnte Tilfælde forekommer det mig, at en saadan Mellemvei netop er den, som allermindst er anbefalelsesværdig. Jeg tror derfor, at, naar § 49 fortaas, som jeg tror, at den rigtig bør fortaas, kan Endringsforslaget under Nr. 22 ikke anbefales til Vedtagelse. — Jeg skal derefter kun sige et Par Ord med Hensyn til § 135. Den ærede Krigsminister havde Meget imod den Redaktion af denne Paragraf, som Udvalget har valgt. Men det Eneste, som det forekom mig, at den ærede Minister egentlig indvøndte imod denne Redaktion, var, at han fandt de Tilføjninger, der vare gjorte i Paragrafen, overflødige. Naar man imidlertid ikke kan indvønde Andet imod de foretagne Forandringer, og vi nu sætte Pris paa disse Forandringer og fra vort Standpunkt ikke kunne anse dem for overflødige, men mene, at de tydeliggjøre en Tanke, som efter Ministerens Mening allerede laa i det oprindelige Forslag, ser jeg ingen Grund for den ærede Minister til at modsætte sig, at Paragrafen revideres paa den af Udvalgets flertal attraaede Maade. — Saavidt jeg kan skjønne, stiller den ærede Krigsminister sig egentlig akkurat paa samme Maade lige overfor den Redaktion af § 161, som Udvalget har foreslaaet, idet jeg egentlig ikke har hørt nogen Realitetsindvending fra hans Side mod de Forandringer, som ere foretagne efter Indstilling fra flere af Udvalgets Medlemmer med Hensyn til denne Paragraf, og jeg kan heller ikke skjønne rettere, end at de Forandringer, der ere foreslaaede, ikke i det Væsentlige forandre den Tanke, som den høitærede Krigsminister formener allerede laa i Paragrafen efter dens tidligere Affattelse. Vi have ønsket indsat dette Udtryk: „særligt“ Forbud; hvad dette „særligt“ vil sige, bliver naturligvis i det givne Tilfælde Gjenstand for en Fortolkning; men dette vil ethverjomhelst Ord kunne gjøres til Gjenstand for i hele Loven, og naar det ærede Medlem fra Forsens (Bajer) igaar saa stærkt beklagede Paragrafens utydelige Affattelse og opfastede mangfoldige Spørgsmaal om, hvad der skulde fortaas ved: Krigsmænd, Førefatte, Tilladelse, indtræde osv. osv., saa er dette ikke Mere, end hvad der kan spørges om ved hver eneste Paragraf i hele Loven. Man kan begynde at fortolke hvert eneste Ord i den; men i den Henseende mener jeg, at man har den rette Regulator i den sunde Menneskeforstand; naar man slipper den Løs og læser Paragrafen og fortaar den overensstemmende dermed, saa tror jeg ikke, at det i Reglen vil have saa stor Banfælgighed at forstaa de enkelte Paragrafer, som man tror. Ved „særligt Forbud“ have vi ikke villet antyde Andet, end at det ikke skal være tilladt, naar man for Exempel er misforngiet med; at Krigsmænd have været ved en eller anden Forsamling, saa at grave et eller andet gammelt Forbud op, som er 2—3—4 Aar gammelt, og som Vedkommende ikke kjende, og

straffe dem derefter. Derfor mener man, at der bør udstedes særligt Forbud mod Deltagelse i en given Forsamling. Naar der findes den Tilføjning, at der ved disse Forsamlinger, i hvilke de Militære ikke maa give Møde mod Forbud, ikke er tænkt paa de Forsamlinger, hvortil Indvandrings har fundet Sted af en dertil kompetent offentlig Myndighed, saa er dette jo en Tilføjelse, som i og for sig slet ikke kan bringe nogen Misforstaaelse ind i Paragrafen eller efter mine Begreber kan siges at indeholde endog kun en stødende Antydning; thi, naar endog den høitærede Krigsminister erkjender, at det vil være en Umulighed, ligesom det vil være en Ulovlighed, at forbyde de Militære under slige Forhold at udføre deres borgerlige Rettigheder, saa kan jeg heller ikke skjønne, at den Forudsætning, som kunde uledes deraf, at de, hvis et slikt umuligt og ulovligt Forbud dog skulde komme, saa ikke skulde have Ret til at overtræde det uden at paadrage sig Straf, skulde være rigtig. Saavidt jeg kan skjønne, er det eneste Stødende, man kan finde i denne Paragraf, eller som man i alt Fald indirekte kan ulede deraf, det, som iøvrigt formentlig følger af andre Bestemmelser i Straffeloven, at de overordnede Militære ikke kunne forbyde de underordnede at udføre deres borgerlige Rettigheder under slige Forhold. Jeg mener begribeligvis ikke dermed, at de slet ikke kunne forhindre dem indirekte paa anden Maade; men rette Forbud mod at deltage i Valgforamlinger, det kunne de ikke, og det er meget naturligt at lade en saadan Tanke sinne klart frem. Overhoved har der under disse Forhandlinger efter min Mening været en hel Del Uklarhed tilstede om, hvad de Overordnede kunne befale og forbyde de Underordnede. I saa Henseende mener jeg, at man kunde holde sig til de gamle Reglementer og Instruer. Der findes det tydeligt, saa at det ikke kan misforstaaes: Man er forpligtet til at rette sig efter sin Førefatte i ethvert Spørgsmaal, der angaar Tjenesten, rette sig efter alle Befalinger, han tjenstlig kan paalægge; men i hvad der ikke angaar Tjenesten men de borgerlige civile Forhold, er han ikke min Overordnede, og der kan han ikke paalægge mig Noget. Det vilde være sørgeligt, hvis der herfra i Befolkningen udbredte sig den Tro, at hvad som helst en Overordnet paalagde en Underordnet at udføre, skulde han gjøre, og saa kunde han bagefter klage. Denne Tro maa ikke udbrede sig herfra, thi dette har en Overordnet ikke Ret til; han kan jordre, for saa vidt Sagen angaar Tjenesten, at den Underordnede skal rette sig efter ham, men han kan ikke befale ham at springe ned fra Runds-tårn og sige: saa kan du klage bagefter. Dette ligger i Sagens Natur. Alle Befalinger, der gives i Tjenestens Interesse og Medfør, skal han rette sig efter, men i alle Tilfælde, som ligge udenfor, behøver han ikke at rette sig efter dem. — Endringsforslaget Nr. 112 skal jeg ikke